

nenastala pro okolnosti, které jsou v rozsudku konkrétně uvedeny jako jeho předpoklady, že si hození kamenem demonstranti nevšimli a je neviděli; není tím tedy nikterak vyjádřeno, ani že ono nebezpečí nemohlo vzniknouti vůbec (pokus absolutně nezpůsobilý), ani že obžalovaná nezamýšlela je přivoditi. Kdyby však bylo zjištěno, že obžalované šlo podle jejího záměru o to, přivoditi hozením kamene ono obecné nebezpečí, o němž byla výše řeč, přicházel by i při tom, že ono nebezpečí vskutku nevzešlo, ač po případě vzejíti mohlo, v úvahu pokus zločinu podle § 87 tr. zák. Potud lze tudíž uznati odůvodněnými námitky zmateční stížnosti, žádající, by bylo zkoumáno, zda úmysl obžalované nesměřoval k tomu, přivoditi nebezpečí pro četnictvo rozjitřením davu, jak byl v naznačeném směru tvrzen v obžalobě, an by mohl býti rozhodný pro případné posouzení činu obžalované za pokus podle §§ 8, 87 tr. zák. Zmateční stížnosti bylo tudíž, pokud jde o uvedený zločin, lze vyhověti jen s obmezením na zkoumání případu v novém projednání věci jen s hlediska pokusu. I kdyby však obžalovaná nebyla měla úmysl přivoditi ono širší nebezpečí, poukazuje zmateční stížnost právem k tomu, že nalézací soud byl podle povahy případu povinen při hození kamenem proti četnickému kordonu nebo proti jednotlivému četníkovi při výkonu jeho služby zabývat se úmyslem obžalované s hlediska § 81 tr. zák., kterýžto zločin podle objektivních známek přicházel v úvahu; na přestupek podle § 312 tr. zák. bylo lze uznati jen, kdyby čin se zřetelem k úmyslu pachatelky nebyl shledán trestnějším. Konečně by podle případného úmyslu pachatelky mohl přijíti v úvahu též pokus zločinu podle § 153 tr. zák., na nějž zmateční stížnost rovněž právem poukazuje.

Čís. 4826.

Základem povinnosti obžalovaného, nésti náklady trestního řízení, a povinnosti soukromého obžalobce, nahraditi v případě zprošťujícího rozsudku útraty obžalovanému, je jich postavení procesní a jejich vzájemný procesní poměr. Takového procesního poměru není mezi soukromým obžalobcem a tím, kdo se do trestního řízení dostal jako obviněný bez návrhu a počinu soukromého obžalobce (omylem).

(Rozh. ze dne 30. října 1933, Zm I 553/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Usnesením okresního soudu trestního v Praze ze dne 28. února 1932 byl ve výroku, jímž byla Josefa B-ová uznána povinnou nahraditi Anně F-ské, manželce policejního inspektora, útraty právního zastoupení částkou 200 Kč, porušen zákon v ustanovení §§ 390 a 393 tr. ř.

D ů v o d y:

Dne 26. dubna 1930 učinila Josefa B-ová trestní oznámení na Josefa F-ského, inkasistu nemocenské pojišťovny v P. a jeho manželku Annu F-skou pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním

podle § 99 tr. zák., po případě pro urážku na cti. V přípravném vyhledávání vyslechl vyšetřující soudce jako podezřelého Josefa F-ského a jako podezřelou Annu F-skou, nikoli však tu, proti níž trestní oznámení čelilo, nýbrž Annu F-skou, manželku policejního inspektora Jaroslava F-ského v témže domě bydlící, která buď omylem byla obeslána jako podezřelá, neboť v trestním oznámení jest uvedena jako svědkyně, nebo jí obsílka byla omylem doručena. Státní zastupitelství neshledalo ve věci skutkovou povahu zločinu § 99 tr. zák. a navrhlo postoupení spisu okresnímu soudu trestnímu v Praze k potrestání Josefa F-ského pro přestupek § 411 tr. zák., činíc zároveň ve směrech dalších prohlášení podle § 90 tr. ř. Vyšetřující soudce dne 26. května 1930 podle návrhu státního zastupitelství zastavil věc podle § 90 tr. ř. a postoupil spis okresnímu soudu trestnímu v Praze k dalšímu jednání proti Josefu F-skému pro přestupek § 411 tr. zák. Dle záznamu odd. XVII krajského soudu trestního v Praze byl spis dne 27. května 1930 okresnímu soudu trestnímu v Praze vypraven. Příslušný soudce patrně držel se jen návrhu státního zastupitelství na potrestání Josefa F-ského pro přestupek § 411 tr. zák. a přehlédl návrh Josefy B-ové na potrestání téhož a jeho manželky pro urážku na cti. To je zřejmě viděti z vrácené obsílky Josefa F-ského, kde jest předvolán jen pro přestupek § 411 tr. zák. a dále po zmařeném prvním líčení pro nedostavení se obviněného z nařízení návrhu hlavního přelíčení na den 29. prosince 1930, kde se obesílá jen soukromá účastnice (nikoli obžalobkyně) J. B-ová a jen obžalovaný Josef F. O Anně F-ské jako obžalované není tam žádné zmínky. Zpráva soudcova, že ke hlavnímu přelíčení na 3. listopadu 1930 byla předvolána jako obžalovaná Anna F-ská, slyšená u vyšetřujícího soudce, nemá ve spisech žádné opory, naopak ze spisů vychází na jevo podezření, že soudce až do upozornění zástupce J. B-ové na návrh na potrestání manželů F-ských pro urážku na cti při hlavním přelíčení dne 29. prosince 1930 o návrhu tom neměl vědomosti. Při hlavním přelíčení dne 29. prosince 1930 byl vyslechnut ad generalia Josef F. Byl-li vyslechnut k věci, z protokolu na jevo nejde. Vzhledem k tomu, že zástupce soukromé účastnice a obžalobkyně upozornil soudce na návrh též ohledně Anny F-ské, bylo líčení odročeno na den 21. ledna 1931, k němuž podle poukazu soudcova měla býti předvolána prostě »Anna F-ská«. Z protokolu o líčení konaném dne 21. ledna 1931 není zřejmo, že by nějaká Anna F-ská dostavila se k soudu jako obžalovaná, neboť jest tam uvedeno jen, že obžalovaný Josef F. dostavil se osobně. Také žádná Anna F-ská nebyla ani ad gen, ani k věci při hlavním líčení tom vyslýchána. Z výsledku Josefa B-a však jde na jevo, že Anna F-ská, manželka policejního inspektora, byla v jednacích síních přítomna, neboť tento svědek seznal, že vyhrožovala manželka obžalovaného Josefa F-ského a nikoli přítomná Anna F-ská. Z protokolu nejde na jevo, zda tato Anna F-ská seděla tam na lavici obžalovaných či byla přítomna v posluchačstvu líčení. Před zahájením tohoto hlavního líčení prohlásil zástupce soukromé obžalobkyně, že navrhuje t a k é (zřejmě mimo Josefa F-ského) potrestání Anny F-ské, manželky obžalovaného, který jest výběrčím nemocenské pojišťovny, proti které původně žaloba smě-

řovala. Protokol o tomto líčení podepsala mimo zástupců stran též Anna F-ská, manželka policejního inspektora, neznámo v jaké funkci u líčení přítomná. Při hlavním přelíčení, konaném dne 17. února 1931, byli podle protokolu přítomni: manželé Josef a Anna F-ský s obhájcem Drem B-em a Anna F-ská, manželka policejního inspektora, také se svým obhájcem, vesměs jako obžalovaní. Anna F-ská, manželka inkasisty, byla zodpovědně vyslechnuta ad generalia a k věci. Anna F-ská, manželka policejního inspektora, opět nebyla vyslechnuta. Svědkyně B-ová (soukromá obžalobkyně) prohlásila, že Anna F-ská, manželka policejního inspektora, jí ani nenadávala, ani nevyhrožovala. Zástupce soukromé obžalobkyně precisoval výroky obžalované Anny F-ské, manželky inkasisty, jimiž se soukromá obžalobkyně cítí uraženou. Po skončeném průvodním řízení navrhovali veřejný i soukromý obžalobce použití zákona, soukromá obžalobkyně účtovala normální útraty, oba obhájci pak zproštění svých klientů a navrhovali přisouzení útrat právního zastoupení.

Rozsudkem z téhož dne byli všichni obžalovaní zproštěni podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby a to Josef F-ský pro přestupek § 411 tr. zák. a § 496 tr. zák. a Anna F-ská, manželka inkasisty, a Anna F-ská, manželka policejního inspektora, pro přestupek § 496 tr. zák. Výrok zprošťující Josefa F-ského opřen jest o to, že soud průvodním svědkům neuvěřil. Ohledně Anny F-ské, manželky policejního inspektora, prohlásil soud, že byla zproštěna, ježto soukromá obžalobkyně výslovně prohlásila, že tato obžalovaná jí ani nenadávala, ani jí nevyhrožovala. Annu F-skou, manželku inkasisty, pak soud zprostil, ježto návrh na její potrestání učiněn byl teprve dne 29. prosince 1930, ač trestný čin za vinu jí dáváný jest promlčen. Usnesení ohledně útrat podle § 390 tr. ř. nebylo vydáno; neníť o útratách v rozsudku žádné zmínky a ani protokol o hlavním přelíčení neobsahuje v tom směru žádného zápisu.

Proti osvobozujícímu rozsudku ohlásil zástupce soukromé obžalobkyně odvolání co do viny, žádaje zároveň za opis rozsudku. Provedení odvolání nebylo podáno (opis rozsudku byl doručen původnímu zástupci soukromé obžalobkyně, advokátu Rudolfu W-ovi, ač již při hlavním přelíčení dne 29. prosince 1930 byla soukromá obžalobkyně zastoupena Dr. Maxmiliánem F-em, a při hlavním přelíčení dne 21. ledna 1931 a dne 17. února 1931 Dr. Václavem C-ou, jenž ji pak zastupoval i v řízení odvolacím). O odvolání rozhodl krajský soud trestní v Praze rozsudkem ze dne 18. listopadu 1931, a sice tak, že odvolání soukromé obžalobkyně do viny obou jmenovaných Annen F-ských zamítl. V odůvodnění rozsudku uvedl soud, že soukromá obžalobkyně sama připustila, že Anna F-ská, manželka policejního inspektora, jí nenadávala ani nevyhrožovala a ohledně Anny F-ské, manželky inkasisty, uvedl, že výpověď jediné soukromé obžalobkyně jako svědkyně k nabytí přesvědčení o vině obžalované mu postačiti nemůže a proto ji pro nedostatek důkazů zprostil. Současně usnesením z téhož, dne uložil též soud Josefě B-ové, by podle § 390 tr. ř. hradila náklady řízení trestního a zejména nahradila podle § 393 tr. ř. útraty právního zastoupení (v ří-

zení odvolacím) obžalované Anně F-ské, manželce inkasisty, celkem 150 Kč a obžalované Anně F-ské, manželce policejního inspektora, částkou 136 Kč 25 hal.

Nyní teprve vydal okresní soud trestní v Praze usnesení ze dne 28. února 1932, jímž podle §§ 390 a 393 tr. ř. uložil soukromé obžalobkyni Josefě B-ové, by nahradila obžalované Anně F-ské, manželce inkasisty a Anně F-ské, manželce policejního inspektora útraty jejich právního zastoupení, a to každé z nich částkou 200 Kč. Stížnost soukromé obžalobkyně proti tomuto usnesení byla usnesením krajského soudu trestního v Praze ze dne 4. června 1932 jako opožděná zamítnuta.

Oním usnesením okresního soudu trestního v Praze ze dne 28. února 1932, pokud jím byla uložena náhrada útrat 200 Kč ve prospěch Anny F-ské, manželky policejního inspektora, byl porušen zákon.

K objasnění věci je nutno z trestních spisů předeslati toto: Trestní oznámení Josefy B-ové a obsažený v něm návrh na potrestání pro urážku na cti vztahuje se kromě na Josefa F-ského, inkasistu nemo-censké pojišťovny, na manželku téhož Annu F-skou. O Anně F-ské, manželce policejního inspektora Jaroslava F-ského, jenž jest bratrem obžalovaného Josefa F-ského, činí se v trestním oznámení zmínka jen potud, že urážky tvořící předmět soukromé obžaloby pronesla obžalovaná Anna F-ská, manželka inkasisty, stojíc v chodbě domu, ve kterém obě bydlí, se svojí švakrovou Annou F-skou, manželkou policejního inspektora. Ve přípravném vyhledávání byla však jako obviněná vyslechnuta tato Anna F-ská, manželka policejního inspektora, a odtud přichází v dalším přestupkovém řízení tato Anna F-ská, roz. P-ová, kdežto pravá obžalovaná Anna F-ská, roz. V-á, manželka inkasisty, se objevuje teprve později, a to při konečném hlavním přelíčení dne 17. února 1931, při kterém byl vynesena rozsudek. Zřejmo, že Anna F-ská, rozená P-ová, manželka policejního inspektora, byla již v přípravném vyhledávání vyslechnuta jako obviněná omylem; co bylo příčinou tohoto omylu, nelze ze spisů přesně zjistiti. Jsou dvě možnosti: buď vyšetřující soudce nařídil předvolání pravé obžalované, Anny F-ské, manželky inkasisty a soudní kanceláři byla obsílka pro tuto Annu F-skou vyhotovena; ale omylem doručena její švakrové, Anně F-ské, manželce policejního inspektora, anebo bylo již vyšetřujícím soudcem následkem omylu nařízeno předvolání Anny F-ské, manželky policejního inspektora, a obsílka zněla na tuto Annu F-skou a také jí byla doručena. Který z obou těchto případů nastal, nelze ze spisů zjistiti; poněvadž obsílky nejsou při spisech a nařizovací záznam vyšetřujícího soudce není s dostatek přesný a určitý. Než nezáleží na tom, jakým způsobem povstal omyl, to jest pro právní posouzení otázky úratové, o kterou jde, nerozhodné.

Základem povinnosti obžalovaného nésti náklady trestního řízení a také povinnosti soukromého obžalobce nahraditi v případě zprošťujícího rozsudku útraty obžalovanému, jest jejich postavení procesní a jejich vzájemný procesní poměr. Tohoto procesního poměru zde mezi soukromou obžalobkyní a Annou F-skou, rozenou P-ovou, manželkou policejního inspektora, v řízení před soudem první stolice nebylo, neboť

soukromá obžalobkyně na tuto Annu F-skou ani trestní oznámení ani soukromou obžalobu nepodala; trestní oznámení směřuje proti Anně F-ské, manželce inkasisty Josefa F-ského. Při hlavním přelíčení dne 29. prosince 1930 navrhuje zástupce soukromé obžalobkyně potrestání Anny F-ské »vzhledem na návrh učiněný na č. 1, 2« a při zahájení hlavního přelíčení dne 21. ledna 1931 navrhuje zástupce soukromé obžalobkyně »potrestání Anny F-ské, manželky obžalovaného (Josefa F-ského), který jest výběřčím nemocenské pojišťovny, proti které původně obžaloba směřovala«. Jestliže se Anna F-ská, rozená P-ová, manželka policejního inspektora, do trestního řízení v první stoličce dostala, či výstižněji řečeno vmísila — stalo se tak bez návrhu a počínu soukromé obžalobkyně. Pro nedostatek vzájemného procesuálního poměru mezi soukromou obžalobkyní a touto Annou F-skou, rozenou P-ovou, není tu právního podkladu pro použití §§ 390 a 393 tr. ř. ohledně jmenované Anny F-ské, neboť ta nebyla vůbec žalována. Nesejde pak na tom, že se trestního řízení v první stoličce v úloze obžalované zúčastnila, třeba snad následkem omylu, obdrževši obsílku jako obviněná a že se za takovou pokládala.

K vůli úplnosti budiž vytčeno stanovisko zrušovacího soudu k výroku soudu odvolacího o útratách řízení odvolacího obsaženém v usnesení krajského trestního soudu odvolacího v Praze ze dne 18. listopadu 1931. Usnesení to pokládá zrušovací soud za správné i ohledně přiřčení útrat odvolacích Anně F-ské, rozené P-ové, manželce policejního inspektora. Jest zdůrazniti, že po prohlášení osvobozujícího rozsudku ohlásil zástupce soukromé obžalobkyně odvolání co do viny; toto ohlášení se vztahuje na rozsudek osvobozující v celém jeho obsahu, tedy také na výrok, jímž byla Anna F-ská, rozená P-ová, osvobozena. Poněvadž odvolací soud přezkoumává rozsudek v mezích, ale také v rozsahu odvolání, musil se zabývat i výrokem rozsudku první stolice, pokud se týká Anny F-ské, rozené P-ové, poněvadž i tento výrok byl odvoláním soukromé obžalobkyně napaden. Soukromá obžalobkyně svým odvoláním do celého výroku osvobozujícího vtáhla do trestního řízení odvolacího Annu F-skou, rozenou P-ovou, odvoláním tím byla tato přivedena do procesuálního poměru k soukromé obžalobkyni, a musí proto soukromá obžalobkyně nésti důsledky svého procesuálního zákroku proti jmenované, které se podle ustanovení §§ 390 a 393 tr. ř. jeví v povinnosti soukromé obžalobkyně nahraditi osvobozené obžalované útraty jejího právního zastoupení. Bylo proto o zmateční stížnosti na záštitu zákona, vznesené podle § 33 tr. ř. generální prokuraturou, podle § 292 tr. ř. rozhodnouti, jak ve výroku uvedeno.

Čís. 4827.

Ustanovením § 457 odst. 1 tr. ř. určuje se počátek věci v jednání, aniž jsou jím ve smyslu § 458 posl. odst. tr. ř. dotčeny formální předpisy §§ 239 a násl. tr. ř., jež jest i v řízení přestupkovém zachovati, pokud jich je před okresním soudem třeba (na př., jde-li o obžalobu soukromou).